

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 03-02-430/23-3633/2

Podgorica, 15.06.2023. godine

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA
- n/r ministru, gospodinu Goranu Đuroviću -

Poštovani gospodine Đuroviću,

Povodom *Informacije o zaključivanju Međunarodnog sporazuma između Evropske Unije i Crne Gore o učešću u programu Unije „Single Market Programme 2021 - 2027“*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Informacije* i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, navodi se da je u 2023. godini potrebno izdvojiti 79.335,00 € za plaćanje članarine za učešće u programu za period 2021.- 2023. godinu. Takođe, navedeno je da će se članirana nakon toga plaćati jednom godišnje za tekuću godinu.

Zakonom u budžetu Crne Gore za 2023. godinu, Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma planirana su sredstva u okviru Programa 15034 Podsticanje investicija i unapređenje konkurentnosti, Potprogram - 15 034 002 Unapređenje konkurentnosti privrede kroz mjere nefinansijske podrške, Aktivnost - 15 034 002 003 na izdatku 4195 - Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijam u iznosu od 80.000,00 €.

Imajući u vidu, da su sredstva neophodna za realizaciju Programa planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, obavještavamo Vas da sa aspekta budžeta nemamo primjedbi na *Informaciju o zaključivanju Međunarodnog sporazuma između Evropske Unije i Crne Gore o učešće u programu Unije „Single Market Programme 2021-2027“*, dok je sredstva u narednim godinama potrebno uklopiti u sredstva koja će biti planirana Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma godišnjim zakonom o budžetu za ovu namjenu.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr. Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma – Direktorat za unapređenje konkurentnosti
NAZIV PROPISA	Informacija o zaključivanju Međunarodnog sporazuma između Evropske Unije i Crne Gore o učešću u programu Unije „Single Market Programme 2021-2027”
1. Definisane probleme	
<ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)? 	
<p>Cijeneći pozitivna iskustva stečena kroz učešće crnogorskih institucija u prethodnim programima, Crna Gora je u aprilu 2021. godine pokrenula formalnu proceduru i dostavila Evropskoj komisiji Pismo o zainteresovanosti za uključanje u programu EU - Single Market Programme 2021-2027 (SMP).</p> <p>Time je iskazala spremnost da se pridruži novom strateškom i integrisanom pristupu koji će evropskim malim i srednjim preduzećima omogućiti da u potpunosti iskoriste funkcionalno jedinstveno tržište.</p> <p>Na ovaj način je započet proces i iskazana želja za obezbjeđivanjem preduslova crnogorskim preduzećima za učešće u ovom EU programu, sa nadom da će što više mladih, potencijalnih i postojećih preduzetnika uzeti učešće i iskoristiti benefite koje ovaj program pruža.</p> <p>Naime, SMP je program za unutrašnje tržište, konkurentnost preduzeća, uključujući mala i srednja preduzeća, oblast bilja, životinja, hrane i stočne hrane i evropske statistike.</p> <p>SMP sa budžetom od 4,2 milijarde eura ima za cilj jačanje vidljivosti jedinstvenog tržišta, da postane pokretač rasta, radnih mjesta i otpornosti, fokusirajući se na ekonomski oporavak svakog industrijskog ekosistema kroz fleksibilniju strukturu programa.</p>	
2. Ciljevi	
<ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. 	
<p>U skladu sa pismom interesovanja o učešću Crne Gore u ovom EU programu, Generalni direktorat EK za unutrašnje tržište, industriju, preduzetništvo i MSP (odnosno DG Grow) je pozvao Crnu Goru na početak pregovora o pridruživanju SMP.</p> <p>Time je potvrđen „pridruženi status“ Programu (Associated country), koji je omogućavao Crnoj Gori da na ravnopravnoj osnovi sa državama članicama EU kandiduje projekte koji su namijenjeni podršci razvoju konkurentnosti i inovativnim kapacitetima, sa posebnim naglaskom na potrebe malog i srednjeg biznisa i preduzetništva.</p> <p>Značaj uključivanja u program EU Single Market Programme je sadržan u poglavlju 20 Preduzetništvo i industrijska politika, obzirom da su u poglavlju 20 posebno akcentovani principi i instrumenti politike, koji su na nivou EU, u značajnoj mjeri implementirani najprije kroz program CIP i COSME, a sada je namjera da se kroz SMP i njegove specifične programe nastavi doprinos kvalitetnijoj realizaciji ciljeva utvrđenih</p>	

postojećim strateškim dokumentima za razvoj industrije, malih i srednjih preduzeća, i ostalih relevantnih strategija i programa.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Nakon završenih pregovora, i niza međuresorskih diskusija, ali i komunikacije sa predstavnicima Evropske komisije, odnosno nadležnih DG odjeljenja, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, na osnovu pisanih obavještenja CG institucija o zainteresovanosti za učešće, obavještava EK o odluci da Crna Gora učestvuje u 3 od 6 postojećih stubova podrške, i to:

- Stub 1 - Efikasnije unutrašnje tržište,
- Stub 2 - Konkurentnost i održivost malih i srednjih preduzeća, i
- Stub 4 - Promocija interesa potrošača i obezbjeđivanje veće zaštite potrošača i bezbjednost proizvoda.

Ovi stubovi podrške su ocijenjeni kao najrelevantniji, čiju definisanu podršku institucije iz Crne Gore mogu da iskoriste. Za ostale stubove nije bilo interesovanja, odnosno ocijenjeno je da većina podrške koju ti stubovi predviđaju se odnose na zemlje članice EU, te je zaključeno da se ponuđena sredstva ne bi mogla iskoristiti.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Program jedinstvenog tržišta je program za unutrašnje tržište, konkurentnost preduzeća, uključujući mala i srednja preduzeća, oblast bilja, životinja, hrane i stočne hrane i evropske statistike. Ovaj Program ima za cilj jačanje jedinstvenog tržišta fokusiranjem na ekonomski oporavak svakog industrijskog ekosistema od pandemije COVID-19.

SMP program predstavlja kostur jedinstvenog tržišta i veoma važan mehanizam podrške za mala i srednja preduzeća. Single Market Program je otvoren i za zemlje van EU, te je time omogućena šansa i MSP sektoru da sarađuju sa partnerima iz EU i šire, i na taj način unapređuju svoje međunarodno poslovanje. Stoga, upravo zahvaljujući svojoj prekograničnoj prirodi, Program će biti od obostrane koristi kako za EU tako i za mala i srednja preduzeća u Crnoj Gori jačanjem njihove saradnje i na taj način stimulisanjem dinamičnijeg i međunarodnog poslovnog okruženja.

Učešće u ovom programu nesumnjivo pokazuje koliko je Crna Gora odlučna u svojoj namjeri da postane kredibilan dio evropske porodice, istovremeno koristeći većinu dostupnih instrumenata EU za razvoj svojih kapaciteta i potencijala.

Dobrosusjedski odnosi i regionalna saradnja čine suštinski dio procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, Crna Gora ostaje posvećena regionalnoj saradnji i imaće aktivnu ulogu u izgradnji stabilnijeg i sigurnijeg regiona kroz učešće u različitim inicijativama i programima.

Potvrda da je Crna Gora zadržala poziciju lidera u regionu u procesu evropskih integracija potvrđuje i činjenica da je Crna Gora prva u regionu koja potpisuje Sporazum i pristup ovom značajnom programu.

Namjera je da se kroz Program i njegove specifične programe nastavi sa podrškom preduzećima iz EU i Crne Gore da napreduju na međunarodnom nivou kroz kombinaciju prilika za pronalaženje partnera, savjeta i uspostavljanja novih pouzdanih poslovnih partnerstava. Time se daje doprinos kvalitetnijoj realizaciji ciljeva utvrđenih postojećim strateškim dokumentima za razvoj industrije, malih i srednjih preduzeća, i ostalih relevantnih strategija i programa.

Crna Gora plaća finansijsku kontribuciju za učešće u programu (entry ticket) na godišnjem nivou, dok učešće za mala i srednja preduzeća, odnosno individualne institucije ne zahtijeva nikakve troškove.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Crna Gora plaća finansijsku kontribuciju za učešće u programu (entry ticket) na godišnjem nivou. Kada je riječ o finansijskim aspektima za učešće u SMP, iz EK su predstavili metodologiju obračuna troškova kontribucije i dostavili pregled kompletne procjene i strukture po stubovima troškova kontribucije za cijeli period 2021-2027.
- S obzirom da tokom 2021. godine, Crna Gora nije zvanično ni započela pregovore, i nije uopšte učestvovala u SMP, iz DG Grow su potvrdili da se za 2021. godinu odredi simboličan koeficijent kontribucije, što je usvojeno na nivou EK za sve takozvane treće zemlje, kojima Crna Gora pripada, kako bi Sporazum imao zvaničan početak na 1. januar 2021. godine, kao i sve ostale zemlje članice EU.
- S obzirom da je proces pregovara potrajao, očekuje se od EK da tokom 2023. godine dostavi notu za plaćanje članarine za period 2021-2023. godina. Nakon toga će se članarina plaćati jednom godišnje za tekuću godinu.
- Zakonom u budžetu Crne Gore za 2023. godinu, Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma odobrena su sredstva u okviru Programa 15034 Podsticanje investicija i unapređenje konkurentnosti, Potprogram - 15034 002 Unapređenje konkurentnosti privrede kroz mjere nefinansijske podrške, budžetska linija 4195 - Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijam u visini od 80.000,00€, što će pokriti sve predviđene obaveze za tri godine.
- Time će biti omogućeno svim institucijama i MSP sektoru da učestvuju u programu bez troškova.
- Takođe je važno napomenuti da postoji mogućnost refundacije dijela učešća u programu SMP iz sredstava IPA, čiji se iznos utvrđuje u okviru Finansijskog sporazuma koji sklapaju Delegacija

EU u Podgorici i Ministarstvo vanjskih poslova. Po tom osnovu, nakon uplate finansijskog doprinosa za predmetnu godinu, moguće je putem IPA instrumenata izvršiti povlačenje dijela sredstava koja su uplaćena za učešće u programu.

- Potpisivanje ovog Sporazuma ne predviđa donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci dodatne finansijske obaveze.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- U procesu pregovora i potpisivanja Sporazuma nije korišćena eksterna ekspertiza.
- Na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore br. 04-3373/2 od 9. juna 2022. godine, Vlada je zadužila relevantna ministarstva i njihove organe iz čijih nadležnosti su definisani stubovi podrške EU programa Single Market Programme 2021-2027 (Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo finansija, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprava za statistiku i Institut za standardizaciju), da što hitnije razmotre mogućnost i zainteresovanost učešća u određenom stubu podrške SMP, i o tome obavijeste Evropsku komisiju prilikom sljedeće runde pregovora.

4. jula 2022. godine održana je druga runda pregovora, nakon koje su uslijedile međuresorske komunikacije, ali i one sa predstavnicima EK, naročito u dijelu pružanja dodatnih pojašnjenja djelova, odnosno stubova podrške koji su od interesa za crnogorsku stranu.

U skladu sa tim, a na osnovu pisanih obavještenja predmetnih institucija o zainteresovanosti za učešće, predstavnici EK su 3. oktobra 2022. godine obavješteni o odluci Crne Gore da učestvuje u 3 od 6 postojećih stubova podrške, i to:

Stub 1 - Efikasnije unutrašnje tržište,

Stub 2 - Konkurentnost i održivost malih i srednjih preduzeća, i

Stub 4 - Promocija interesa potrošača i obezbjeđivanje veće zaštite potrošača i bezbjednost proizvoda.

Za ostale stubove nije bilo interesovanja, odnosno ocijenjeno je od strane da većina podrške koju ti stubovi predviđaju se odnose na zemlje članice EU, te je zaključeno da se ponuđena sredstva ne bi mogla iskoristiti.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Nisu prepoznate prepreke za implementaciju Sporazuma između Evropske Unije i Crne Gore o učešću u programu Unije „Single Market Programme 2021-2027”.

- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma koordinira podrškama za usaglašene stubove podrške, te će ujedno biti zadužen i za njihovu promociju i praćenje rezultata. Kako je Sporazumom i predviđeno, EK će koordinate pojedinačnih stubova uključiti u radne grupe, te će i na taj način biti praćena implementacija aktivnosti.

- Glavni indikatori će biti broj projekata, odnosno iznosi finansijske kontribucije koji budu obazbijedeni od strane EK za realizaciju programski aktivnosti na teritoriji Crne Gore, kao i dalji efekti sprovođenja tih aktivnosti: broj podržanih SMP, broj održanih poslovnih susreta, efekti jačanja konkurentnosti i internacionalizacije MSP sektora u Crnoj Gori.
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će biti zaduženo za monitoring i evaluaciju, i izvještavati u okviru redovnog godišnjeg izvještaja o radu, ali i u izvještajima u okviru Pregovaračkog Poglavlja 20 – Industrija i preduzetništvo.

Datum i mjesto
